

Grupy przedsiębiorstw w Polsce w 2011 r.

Podmioty należące do grup przedsiębiorstw¹ odgrywają znaczącą rolę w polskiej gospodarce oraz wywierają istotny wpływ na efekty działalności ogółu przedsiębiorstw. Skalę tego zjawiska można określić analizując nie tyle liczebność jednostek powiązanych w grupy przedsiębiorstw, lecz osiągnięte przez nie przychody i wyniki finansowe, a także liczbę pracujących w nich osób w stosunku do ogółu przedsiębiorstw funkcjonujących na rynku.

W podmiotach działających w grupach w latach 2010 i 2011 pracowała ponad ¼ ogółu pracujących w sektorze przedsiębiorstw niefinansowych. Mimo niewielkiego udziału (0,6%) w ogólnej liczbie przedsiębiorstw niefinansowych, na podmioty zorganizowane w grupy przypadało ponad 50% przychodów ogółem, a ich udział w uzyskanym wyniku finansowym brutto osiągnął blisko 40%.

Udział podmiotów należących do grup w zbiorowości przedsiębiorstw niefinansowych^{*)}

	w 2010 r.	w 2011 r.
Liczba podmiotów	0,6%	0,6%
Liczba pracujących (stan w dniu 31 XII)	28,2%	28,0%
Przychody ogółem w mln zł	52,3%	53,3%
Wynik finansowy brutto w mln zł	37,2%	39,7%

^{*)} Dane dotyczą wszystkich przedsiębiorstw niefinansowych prowadzących działalność gospodarczą z wyłączeniem jednostek zaklasyfikowanych według PKD 2007 do sekcji A (Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), K (Działalność finansowa i ubezpieczeniowa), O (Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenie społeczne).

Na podstawie badania przeprowadzonego przez Główny Urząd Statystyczny wyodrębniono **1 951 grup przedsiębiorstw** działających w Polsce w 2011 r., dla których jednostki dominujące najwyższego lub pośredniego szczebla miały siedzibę na terenie Polski. Wśród ogółu grup przedsiębiorstw 792 (40,6%) stanowiły grupy krajowe², a 1 159 (59,4%) – grupy okrojone³.

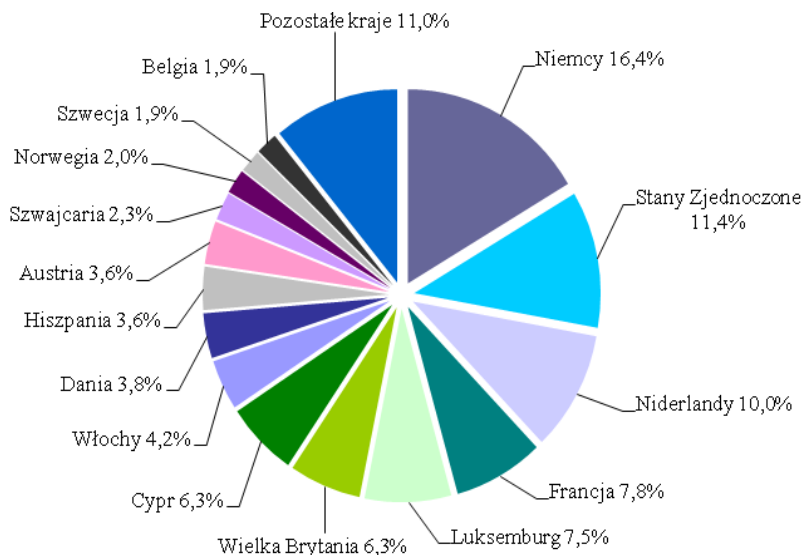
¹ **Grupę przedsiębiorstw** tworzą przedsiębiorstwa samodzielne pod względem prawnym, jednak wzajemnie od siebie zależne gospodarczo ze względu na istniejące między nimi powiązania w zakresie kontroli i/lub własności. W ramach grupy wyodrębnia się powiązania pomiędzy jednostką dominującą a jednostkami zależnymi. Grupa przedsiębiorstw może powstać zarówno w wyniku ukształtowania się określonych stosunków prawnych, jak i w wyniku wywierania przez jedno przedsiębiorstwo decydującego wpływu na działalność innego, w tym na skutek zawarcia umowy.

² **Krajowa grupa przedsiębiorstw** to grupa składająca się wyłącznie z przedsiębiorstw (zarówno jednostek dominujących, jak i zależnych) mających siedzibę na terenie tego samego kraju.

³ **Okrojona grupa przedsiębiorstw** to część grupy międzynarodowej zlokalizowana w tym samym kraju.

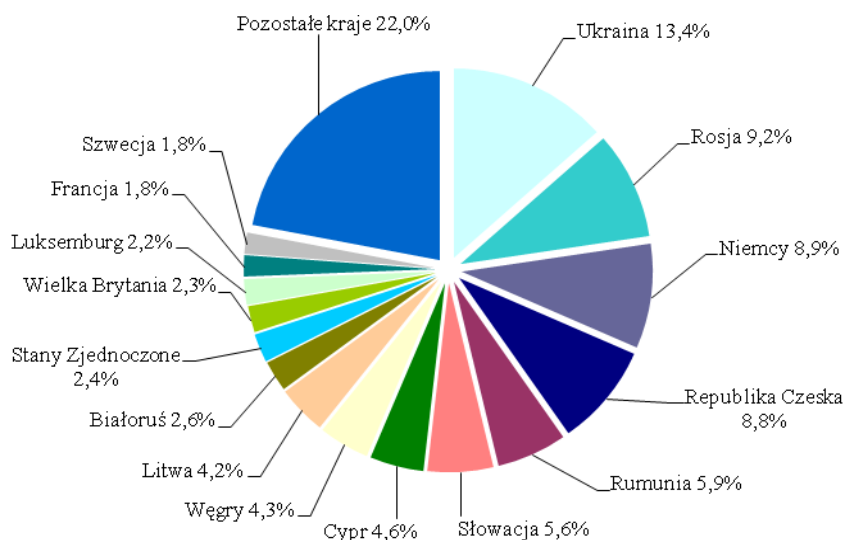
Pod kontrolą kapitału zagranicznego były 754 grupy okrojone, dla których jednostkami dominującymi najwyższego szczebla były podmioty mające siedziby łącznie w 43 krajach, w tym 70,2% w krajach członkowskich Unii Europejskiej, głównie w Niemczech, Niderlandach, Francji i Luksemburgu. Pozostałe 367 grup okrojonych stanowiły grupy pod kontrolą kapitału polskiego, w których jednostki dominujące najwyższego szczebla miały siedziby na terenie Polski, a za granicą zlokalizowane były jedynie podmioty od nich zależne.

Jednostki dominujące najwyższego szczebla zlokalizowane za granicą

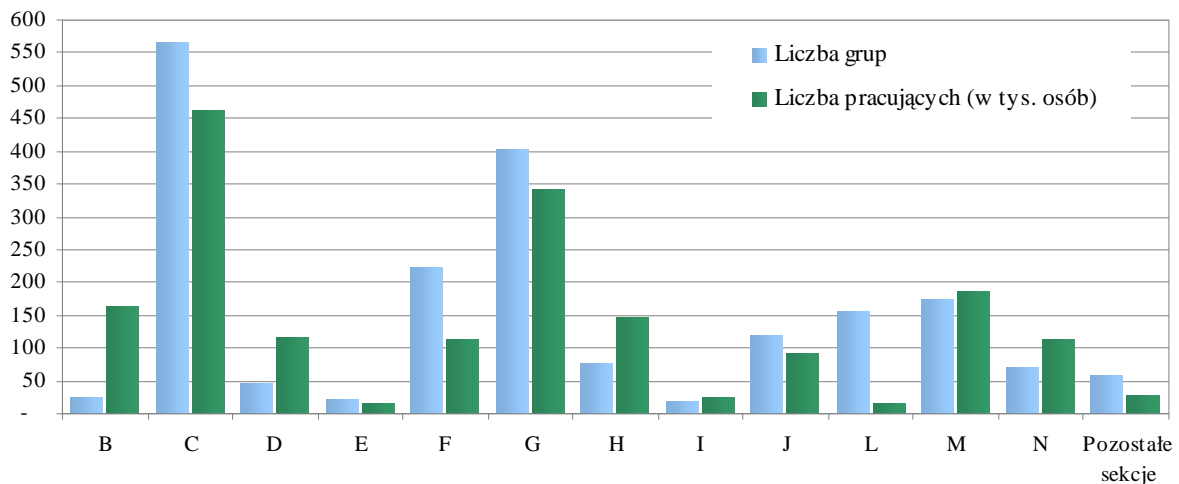
W ramach grup okrojonych działało 1 600 zagranicznych podmiotów bezpośrednio zależnych od polskich jednostek dominujących zlokalizowanych łącznie w 71 krajach, w tym 60,6% na terytorium Unii Europejskiej. Co druga tego typu jednostka miała siedzibę na terenie jednego z siedmiu krajów sąsiadujących z Polską, głównie na Ukrainie, w Rosji, w Niemczech oraz w Republice Czeskiej.

Jednostki bezpośrednio zależne od podmiotów polskich zlokalizowane za granicą

Przeważającym rodzajem działalności większości badanych grup przedsiębiorstw było przetwórstwo przemysłowe (29,0%) oraz handel i naprawa pojazdów samochodowych (20,6%). Te obszary działalności skupiały także największą liczbę pracujących (łącznie 44,4% z 1 816,7 tys. pracujących ogółem w grupach przedsiębiorstw w końcu 2011 r.).

Grupy przedsiębiorstw i pracujący według sekcji PKD

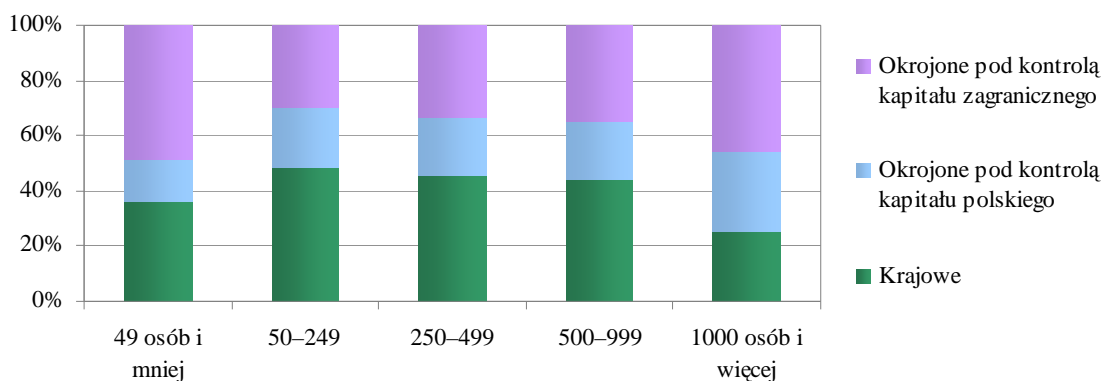
Sekcje:

B – Górnictwo i wydobywanie	H – Transport i gospodarka magazynowa
C – Przetwórstwo przemysłowe	I – Zakwaterowanie i gastronomia
D – Wytw. i zaopatr. w energię elektr., gaz, parę wodną i gorącą wodę	J – Informacja i komunikacja
E – Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	L – Obsługa rynku nieruchomości
F – Budownictwo	M – Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
G – Handel; naprawa pojazdów samochodowych	N – Administrowanie i działalność wspierająca

Obszary działalności gospodarczej, w których ze względu na liczebność dominowały grupy krajowe, to górnictwo i wydobywanie (60,9%), budownictwo (52,0%) oraz administrowanie i działalność wspierająca – 50,7%. W sekcjach: dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja, działalność profesjonalna, naukowa i techniczna oraz obsługa rynku nieruchomości dominowały grupy okrojone pod kontrolą kapitału zagranicznego (stanowiły one odpowiednio: 72,7%, 53,2% i 50,9% ogółu grup działających w tych obszarach).

Spośród ogółu **pracujących** w grupach przedsiębiorstw w 2011 r. w grupach krajowych miejsca pracy znalazło 639,0 tys. osób, zaś w grupach okrojonych pod kontrolą kapitału polskiego 531,6 tys. i zagranicznego 646,1 tys. osób.

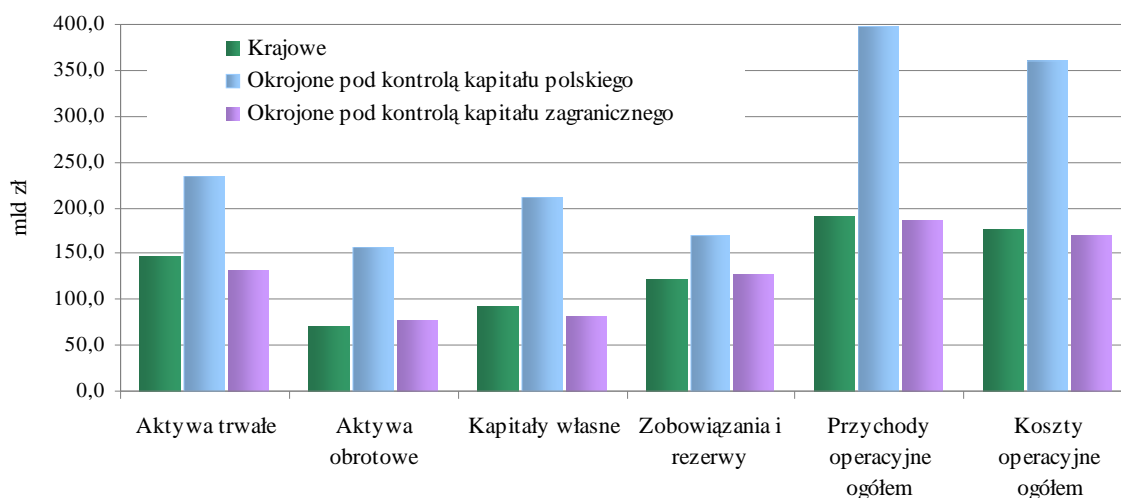
Struktura grup przedsiębiorstw według klas wielkości i typów grup

Ponad połowę (54,7%) ogółu grup przedsiębiorstw stanowiły grupy o liczbie pracujących do 249 osób, w tym w klasie wielkości o liczbie pracujących od 50 do 249 osób znalazła się 1/3 badanej zbiorowości. Również w zbiorowości grup krajowych oraz okrojonych pod kontrolą kapitału polskiego największy udział (odpowiednio 36,5% oraz 30,9%) miały grupy z tej klasy wielkości. Wśród grup okrojonych pod kontrolą kapitału zagranicznego największy odsetek (34,2%) stanowiły grupy o liczbie pracujących do 49 osób.

Spośród całej populacji wyodrębnionych grup przedsiębiorstw **841 konsolidowało swoje wyniki finansowe**, obejmując nimi łącznie 5 271 jednostek: 84,2% jednostek polskich i 15,8% zagranicznych jednostek zależnych.

Wybrane dane ze skonsolidowanych sprawozdań finansowych grup przedsiębiorstw

Wartość **aktywów** wykazana w skonsolidowanych bilansach grup przedsiębiorstw na koniec 2011 r. wyniosła ogółem 823,9 mld zł, z czego blisko połowa (47,7%) była w posiadaniu grup okrojonych pod kontrolą kapitału polskiego. Wśród aktywów ogółem badanych grup przedsiębiorstw ponad 2/3 stanowiły aktywa trwałe.

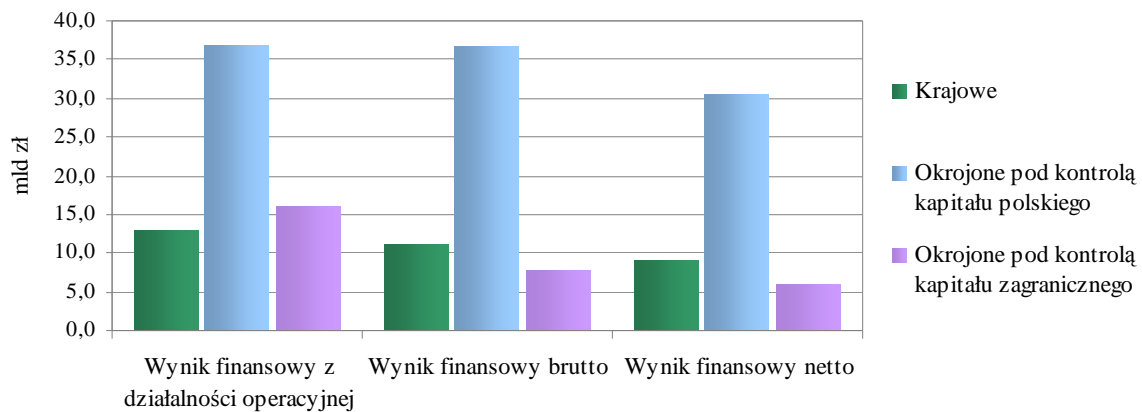
Łączna wartość **kapitałów własnych** była równa 384,3 mld zł i stanowiła ona przeciętnie połowę ogólnej wartości pasywów (od 38,5% dla grup okrojonych pod kontrolą kapitału zagranicznego do 53,8% dla grup okrojonych pod kontrolą kapitału polskiego).

Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania wyniosły ogółem 418,4 mld zł, przy czym 40,6% przypadło na grupy okrojone pod kontrolą kapitału polskiego, a 30,5% na grupy krajowe. Najwyższa relacja zobowiązań do wartości pasywów ogółem charakteryzowała grupy okrojone pod kontrolą kapitału zagranicznego (60,1%).

W 2011 r. grupy przedsiębiorstw uzyskały łącznie 774,2 mld zł **przychodów operacyjnych ogółem**, z tego 51,4% wypracowały grupy okrojone pod kontrolą kapitału polskiego.

Wszystkie typy grup przedsiębiorstw osiągnęły łącznie **wynik finansowy z działalności operacyjnej** w wysokości 65,8 mld zł, z czego ponad połowę (56,1%) uzyskały grupy okrojone pod kontrolą kapitału polskiego. **Wynik finansowy brutto** badanej zbiorowości grup wyniósł łącznie 55,5 mld zł. Po uwzględnieniu obowiązkowych obciążeń, **wynik finansowy netto** ukształtował się na poziomie 45,4 mld zł, przy czym 2/3 przypadło na grupy okrojone pod kontrolą kapitału polskiego.

Wyniki finansowe grup przedsiębiorstw

Najwyższą **rentowność** aktywów, kapitału własnego, sprzedaży oraz inwestycji w analizowanym okresie wykazały grupy okrojone kontrolowane przez podmioty polskie – omawiane wskaźniki ukształtowały się dla nich na poziomie wyższym niż przeciętne dla ogółu grup i wyniosły odpowiednio: ROA – 7,8%, ROE – 14,4%, ROS – 7,9% i ROI – 9,4% (wobec przeciętnych dla ogółu odpowiednio: 5,5%, 11,8%, 6,1% i 8,0%).

* * *

Szczegółowe informacje dotyczące działalności grup przedsiębiorstw dostępne są w publikacji *Grupy przedsiębiorstw w Polsce w 2011 r.* na stronie internetowej http://www.stat.gov.pl/gus/5840_5686_PLK_HTML.htm